

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 29P/65/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1223204690
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Štefčík
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2023:1223204690.1

Uznesenie

Okresný súd Prievidza vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX, deti rodičov D. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., F. X a B. B., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom E. – G., B. XX, ktoré sú v súčasnosti u starej matky H. B., E. – G., B. XX, o návrhu otca na zverenie maloletých detí neodkladným opatrením do jeho osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.
- II. Súd začína konanie o úprave rodičovských práv a povinností alebo o náhradnej starostlivosti k maloletým deťom A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX.
- III. Súd ustanovuje maloletým deťom opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske, a to na dobu do právoplatnosti výroku I. a výroku V. tohto uznesenia.
- IV. Úlohou opatrovníka je zastupovať maloleté deti v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 29P/65/2023, a to aj v prípadnom odvolacom konaní. Funkcia opatrovníka sa končí právoplatnosťou výrokov I. a V. tohto uznesenia.
- V. Súd prenáša príslušnosť na konanie v tejto veci na Mestský súd Bratislava II.

odôvodnenie:

- (1) Na mestskom súde Bratislava II začalo dňa 14.12.2023 na návrh otca konanie o nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa otec domáha zverenia maloletých detí do svojej starostlivosti z dôvodu, že boli zverené matke, ktorá ich opustila na neznámu adresu. Deti opatruje stará mama.
- (2) Mestský súd Bratislava II vec postúpil tunajšiemu súdu, pretože naposledy vo veci rozhodoval Okresný súd Bánovce nad Bebravou. Nástupcom tohto súdu je Okresný súd Prievidza.
- (3) Tunajšiemu súdu bola vec doručená 21.12.2023.
- (4) Súd sa oboznámil s obsahom procesného spisu a zistil z neho, že podľa návrhu otca matka nezabezpečuje starostlivosť o svoje maloleté deti. Deti sú v súčasnosti v starostlivosti ich starej matky z matkinej strany.
- (5) Z úradného záznamu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava vyplýva, že starostlivosť o deti zabezpečuje stará matka. Matka sa o deti nestará a požíva omamné a psychotropné látky. Matka sa o deti nezaujíma, nepracuje.
- (6) Z rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 11.11.2021 č.k. 6P/59/2021-137 súd zistil, že maloleté deti boli citovaným rozsudkom zverené do osobnej starostlivosti matky. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 15.12.2021.
- (7) Súd telefonicky zistil u starej matky maloletých detí, že o ne riadne zabezpečuje starostlivosť a v starostlivosti aj bude pokračovať. Maloleté deti nie sú nijako ohrozené.
- (8) Súd aplikoval pre konanie o neodkladnom opatrení nasledujúce právne predpisy:

(9) Podľa § 360 ods. 1, ods. 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Ak súd nariadi neodkladné opatrenie bez návrhu pred začatím konania vo veci samej, začne konanie vo veci samej alebo poučí účastníkov o možnosti podať návrh na začatie konania vo veci samej.

(10) Podľa § 360 ods. 1 CMP neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

(11) Podľa § 361 CMP súd nariadi neodkladné opatrenie aj vtedy, ak to vyžaduje verejný záujem.

(12) Podľa § 367 ods. 1 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

(13) Podľa § 367 ods. 4 CMP uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené.

(14) Podľa § 2 ods. 1, ods. 2 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

(15) Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

(16) Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

(17) Podľa § 327 CSP ak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neobsahuje predpísané náležitosti alebo je nezrozumiteľný, alebo neurčitý, súd taký návrh odmietne, ak ide o také vady, ktoré bránia pokračovaniu v konaní; ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú.

(18) Podľa § 328 ods. 1 CSP ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

(19) Podľa § 329 ods. 1 až ods. 3 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie. Ak po vydaní uznesenia, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, dôjde k zmene skutkových okolností významných pre rozhodnutie, nezakladá právoplatné rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, prekážku rozhodutej veci.

(20) Podľa § 331 ods. 1 CSP návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd ostatným stranám až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na jeho nariadenie odmietnutý alebo zamietnutý, uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí ani prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo neodkladné opatrenie nariadené.

(21) Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (104/1991 Zb.) záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

(22) Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZR“) záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

a. úroveň starostlivosti o dieťa,

b. bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,

c. ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,

d. okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,

e. ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,

f. podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,

g. názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,

h. podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,

i. využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

(23) Podľa § 36 ods. 1 ZR rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

(24) Podľa § 26 ZR ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

(25) Súd na podklade obstaraných dôkazov dospel k záveru, že návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nie je možné vyhovieť.

(26) Neodkladným opatrením možno nariadiť okrem iného aj aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti. Neodkladným opatrením však v zásade nemožno nahrádzať rozhodnutie vo veci samej. Má ísť len o dočasné opatrenie, ktoré sa nariadi vtedy, keď rozhodnutie nemôže počkať na skončenie konania vo veci samej. V takomto prípade však súd takú situáciu z návrhu ani z obstaraných dôkazov nezistil.

(27) Maloleté deti nie sú bez akejkoľvek starostlivosti. Je nepochybné, že starostlivosť o ne v súčasnosti zabezpečuje ich stará matka, ktorá je ich blízkou osobou. Je teda možné počkať na rozhodnutie vo veci samej, ktoré bude vydané po riadne vykonanom dokazovaní. Žiadna priama a bezprostredná hrozba pre deti zistená nebola.

(28) Je evidentné, že je potrebné konať o úprave rodičovských práv a povinností, pretože matka ich podľa návrhu a listinných dôkazov riadne nevykonáva. O deti sa zrejme riadne nestará. Pred rozhodnutím je však potrebné vykonať riadne dokazovanie. Nie je dôvodné, aby o rodičovských právach a povinnostiach bolo vykonané len na základe tvrdení otca a osvedčených skutočností, keďže práva detí nie sú bezprostredne, priamo a vážne ohrozené. Toto rozhodnutie neznamená, že by návrh otca nebol dôvodný. Nie je však dôvodná forma rozhodnutia, ktorej sa otec domáha, a to nariadenie neodkladného opatrenia. Po riadne vykonanom dokazovaní súd môže rozhodnúť aj o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti otca.

(29) Súd o neodkladnom opatrení rozhodol v zmysle § 329 ods. 1 CSP bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

(30) Súd z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a z obstaraných dôkazov zistil, že je dôvodné začať aj bez návrhu konanie vo veci samej (výrok II.).

(31) Podľa § 23 ods. 2 CMP ak tento zákon neustanovuje inak, možno začať konanie aj bez návrhu. O začatí konania bez návrhu súd vydá uznesenie.

(32) Keďže matka, ktorej maloleté deti boli zverené, nevykonáva riadne starostlivosť o ne, je potrebné rozhodnúť o zmene úpravy rodičovských práv a povinností a maloleté deti zveriť do osobnej starostlivosti otca alebo do náhradnej starostlivosti inej osoby. Preto súd v súlade s § 23 ods. 2 CMP začal konanie vo veci.

(33) Keďže súd začal konanie vo veci samej, v ktorom sa bude rozhodovať o rodičovských právach a povinnostiach k maloletým deťom, rodičia deti v tomto konaní zastupovať nemôžu. Preto je potrebné ustanoviť im na zastupovanie v konaní opatrovníka.

(34) Podľa § 31 ods. 2, ods. 3 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZR“), žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“). Kolízneho opatrovníka súd ustanoví aj v prípadoch, ak maloleté dieťa nemá zákonného zástupcu alebo ak zákonný zástupca nemôže z vážneho dôvodu maloleté dieťa v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať.

(35) Podľa § 31 ods. 2, ods. 3 ZR žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“). Kolízneho opatrovníka súd ustanoví aj v prípadoch, ak maloleté dieťa nemá zákonného zástupcu alebo ak zákonný zástupca nemôže z vážneho dôvodu maloleté dieťa v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať.

(36) Podľa § 2 ods. 1 zák.č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

(37) Podľa § 68 ods. 1, ods. 2 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) v rozsahu, v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Procesný opatrovník je osoba ustanovená z dôvodov uvedených v tomto zákone súdom, ktorý spor prejednáva a rozhoduje.

(38) Podľa § 69 CSP súd ustanoví procesného opatrovníka fyzickej osobe, ktorá nemôže samostatne konať pred súdom a nemá zákonného zástupcu. Rovnako postupuje, ak zákonný zástupca nemôže za fyzickú osobu konať alebo ak je nečinný.

(39) Podľa § 117 CMP ak treba, aby za maloletého konal opatrovník, súd na návrh ustanoví za opatrovníka najmä blízku osobu maloletého, u ktorej je predpoklad, že bude konať v záujme maloletého, ak s ustanovením súhlasí. Inak ustanoví za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

(40) Zákonnými zástupcami maloletého dieťaťa sú jeho rodičia. V konaní pred súdom ho zastupovať nemôžu, ak sú obaja jeho účastníkmi. Ak dieťa nemôže zastupovať zákonný zástupca, súd mu ustanoví na zastupovanie v konaní opatrovníka.

(41) Opatrovníkom maloletého dieťaťa by mala byť najmä blízka osoba, u ktorej je predpoklad, že bude konať v záujme maloletého dieťaťa a ktorá s ustanovením súhlasí. V prípade, ak takej osoby niet, súd ustanoví za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (úrad práce, sociálnych vecí a rodiny).

(42) Vzhľadom k tomu, že otec doteraz žiadnu inú vhodnú osobu nenavrhol a súd ani pri vlastnej činnosti žiadnu takú osobu nezistil, rozhodol tak, že za opatrovníka ustanovil orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske. Zároveň súd vymedzil rozsah oprávnení ustanoveného opatrovníka. V prípade, ak by sa v priebehu konania zistila iná vhodná osoba, ktorá by mohla byť za opatrovníka ustanovená, súd môže na návrh účastníkov konania alebo aj bez návrhu rozhodnúť o ustanovení opatrovníka zmeniť. Súd obmedzil trvanie opatrovníctva tohto orgánu len do doby, keď nadobudne právoplatnosť výrok o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a zároveň o prenesení miestnej príslušnosti. Rozhodol tak z dôvodu, že v čase, kedy už bude spis odoslaný na konanie miestne príslušnému novému súdu, bude dôvodné, aby deti zastupoval ten orgán sociálnoprávnej ochrany detí, v územnom obvode ktorého sa deti budú zdržiavať. Na jeho ustanovenie ale už bude príslušný nový súd.

(43) Podľa § 112 ods. 1 CMP, na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom.

(44) Podľa § 112 ods. 2 CMP, ak sa zákonným spôsobom zmenia okolnosti, podľa ktorých sa posudzuje miestna príslušnosť, môže súd preniesť svoju príslušnosť na iný súd, ak to vyžaduje záujem maloletého. Ak tento súd nesúhlasí s prenesením príslušnosti, rozhodne jeho nadriadený súd; zmena bydliska maloletého z dôvodu umiestnenia maloletého v zariadení na základe rozhodnutia súdu podľa § 111 písm. l) až n) nie je dôvodom na zmenu miestnej príslušnosti súdu.

(45) V tomto konaní je na konanie príslušný tunajší súd, pretože naposledy rozhodoval o rodičovských právach a povinnostiach. Od tohto rozhodnutia (15.12.2021) sa podstatným spôsobom zmenili okolnosti, podľa ktorých sa posudzuje miestna príslušnosť. Matka sa s maloletými deťmi odsťahovala do E., v súčasnosti ich nechala u svojej matky na adrese uvedenej v záhlaví tohto rozhodnutia. Rozhodnutím matky, ktorej deti boli zverené, sa teda zmenilo miesto ich bydliska. Je v záujme maloletých detí, aby vo veci rozhodoval súd, v územnom obvode ktorého majú bydlisko a kde sa aj zdržiavajú. Maloleté deti bude môcť zastupovať orgán sociálnoprávnej ochrany detí, v územnom obvode ktorého majú bydlisko. Takisto sa budú môcť tak oni, ako aj ich rodičia či stará matka zúčastniť pojednávanií vo veci s menšími prekážkami, ako keby vec samú posudzoval tunajší súd. Preto súd dospel k záveru, že je v záujme maloletých detí, aby vo veci rozhodoval Mestský súd Bratislava II, ktorý je miestne príslušný na rozhodovanie o rodičovských právach a povinnostiach vo vzťahu k deťom s bydliskom v jeho územnom obvode, čo sú aj deti B..

(46) Po právoplatnosti výroku V. tohto rozhodnutia bude spis odoslaný Mestskému súdu Bratislava II. na ďalšie konanie.

Poučenie:

Proti výroku I. tohto u znesenia môže otec podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na súde, ktorý rozhodnutie vydal (§ 355 ods. 2, § 357 písm. d) CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, uvedenie spisovej značky) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Proti výrokom II. až V. tohto uznesenia odvolanie prípustné nie je.